నాన్నగారి జ్ఞాపకాలు

- డా.గాయత్రీదేవి

1974 నుంచి దాదాపు ఒక దశాబ్దం పాటు ఆశేష ఆంధ్ర శ్రోతలనీ ఆకాశవాణి విజయవాడ కేంద్రానికి కట్టిపడేసిన కార్యక్రమం – ధర్మ సందేహాలు(వ్యాసపీఠం). ఆ కార్యక్రమం అంత ఆసక్తికరం కావడానికి ముఖ్యకారణం శ్రీ ఉషశ్రీ – ఉషశ్రీగారి గంభీరగళం, అనితరసాధ్యమైన కథనశైలి. ఆ రోజుల్లో ఆదివారం మధ్యాహ్నం ఆకాశవాణి విజయవాడ కేంద్రం నుండి ఈ కార్యక్రమం ప్రసారమయ్యే సమయంలో ఏ పూటకాపూట సంపాదించుకుంటే కానీ రోజుగడవని రిక్షా వాళ్ళు కూడా బేరం దొరికినా రిక్షా కట్టేవారు కాదు, కార్యక్రమం పూర్తయేవరకూ. ఏ కిళ్ళీ కొట్టు దగ్గరో చేరి, భక్తిశ్రద్ధలతో 'ధర్మసందేహాలు' కార్యక్రమం విన్నాకనే బేరం చూసుకునేవారు. అంతగా పామరులనీ పండితులనీ సమంగా ఆకర్షించింది ఆ కార్యక్రమం. ఆ ఆకర్షణ ఎంతంటే – నాలుగు దశాబ్దాల తర్వాత ఈ రోజుకి కూడా రామాయణ, భారతాల ప్రవచనాలంటే ఉషశ్రీ గారినే గుర్తుచేసుకుంటున్నారు.

ఉషశ్రీ గళానికి ఉన్న శక్తి కలానికి కూడా ఉంది. ఉషశ్రీ రాసిన రామాయణ, భాగవత, భారత కథలని చదువుతోంటే విన్నట్లే ఉంటుంది. ఆయన కలం నుండి జాలువారిన రచనలు ఒక్కొక్కటీ ఎన్నో లక్షల ప్రతులుగా ప్రజల దగ్గరకి చేరి వాళ్ళ ఇళ్ళల్లో గుండెల్లో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయాయి.

ఉషశ్రీగారి సాహిత్యాన్ని ఈ తరానికి అందించడంలో విశేషమైన కృషి చేస్తున్నారు, వారి కుమార్తె డా.గాయత్రీ దేవిగారు.

'నాన్నగారి జ్ఞాపకాలు' శీర్షికలో డా.గాయత్రీదేవిగారు ఉషశ్రీగారి జీవితాన్ని ఈ తరం పాఠకులకు 'కౌముది' ద్వారా అందిస్తున్నారు.

(క్రిందటి సంచిక నుంచి తరువాయి)

పడుతూ లేస్తూ

ఆలమూరులో మిడిల్ స్కూలు అయ్యాక, హైస్కూలుకి నాన్న ఆలమూరు వదిలి రామచంద్రపురం వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. అప్పటికింకా ఆలమూరులో హైస్కూలు రాలేదు.

నాన్నకి ఆలమూరు వదిలి వెళ్ళడం ఇష్టం ఉండుండదు. దానికి తోడు మామ్మని వదిలిపెట్టి ఉండడం నాన్నకి మహాకష్టం అయ్యుంటుంది.

వారం చివర్లలో ఇంటికి రావల్సిన నాన్న – ఎప్పుడు వచ్చెయ్యాలని అనిపిస్తే అప్పుడు వచ్చేసేవారు. ఒక్కో సారి తాత గుర్రం బండి మీద తీసికెళ్ళి దింపి ఆయన పని మీద ఇంకో ఊరెళ్ళి సాయంత్రానికి

తిరిగొచ్చేలోగా నాన్న ఇంట్లో ఉండేవారుట.

తాతగారు నాన్నని వెళ్ళమని అరవడం లేదు. నాన్న ఆయనతో వెళ్ళనని అనడం లేదు. ఆయన తీసికెళ్ళి దింపడం, నాన్న వచ్చెయ్యడం.

రామచంద్రపురం హైస్కూల్లో చదువుకునే రోజుల్లోనే తెలుగు భాష మీద పట్టు సాధించారు నాన్న. అక్కడే నాన్న ప్రఖ్యాత వైయాకరణి వెంపరాల సూర్యనారాయణ గారి దగ్గర శిష్యరికం చేసారు. ఆయన దగ్గరే చిన్నయ్య సూరిని అధ్యయనం చేసారు.

ఏం సూరి ఆ చిన్నయ్య? బాలవ్యాకరణం – వ్యాకరణంగా కాదు – ఒక గద్య కావ్యంలా అందించారు. ఒక్కో సంధి సూత్రం ఒక్కో చిన్ని పద్యంలా వినిపిస్తుంది. ఎన్నేళ్ళైనా నోటికి అలవోకగా వచ్చేస్తుంది. నువ్వు వెంపరాలవారి దగ్గరే బాలవ్యాకరణం, నీతిచంద్రికా చదువుకున్నారు. నీతి చంద్రికలోని భాష గురించి చెప్పేదేముంది?

అప్పుడే – భాష మీద మోహం పెంచుకున్నానని చెప్పేవారు నాన్న. . పెద్ద పెద్ద సమాసాలతో మాట్లాడ్డం అలవాటు చేసుకున్నారు.

రామచంద్రపురంలో హైస్కూలు చదువు పూర్తి చేసాక – ౧౯౪౬–౪౭ లో అనుకుంటా – ఇంటరుకి భీమవరం కాలేజీలో చేరారు.

అక్కడ మొదటి సంవత్సరం అయ్యాక – కారణం నాకు సరిగ్గా తెలియదు కానీ – కాలేజీ నుండి నాన్నని పంపించేసారు.

అప్పుడు ఇంటరు చదవడానికి కాకినాడ పీ ఆర్ కాలేజీలో చేరారు.

అక్కడ మొదలైంది నాన్న పరీక్షలు వరసగా తప్పడం. రెండేళ్లలో పూర్తవాల్సిన చదువు ఆరేళ్ళు సాగింది. నాన్నకి కాలేజీ చదువుల మీదా, పరీక్షల మీదా శ్రద్ధే కలగలేదు. ధ్యాసంతా సాహిత్యం మీదే.

పత్రికలకి కథలూ వ్యాసాలూ రాయసారు. తరుణసాహితీసమితిని పెంచి పెద్దచేసారు. సాహితీ మిత్రుల్ని చేరదీసి సభలూ సమావేశాలూ నిర్వహించారు. కాకినాడలో అంగర లాడ్జిని లిటరరీ హంగర్ లాడ్జిగా మార్చేసావని రాసారొకచోట సత్యం మావయ్య.

ఒకపక్క సాహిత్యంలో పైకి ఎదుగుతున్నా – మరోపక్క ఇంటర్ చదువు మాత్రం కుంటుతోంది.

తాత పట్టు వదల్లేదు. ఆయనకి నాన్న ఎలాగైనా డిగ్రీ సంపాదించుకుని ఉద్యోగంలో చేరాలన్న కోరిక బలంగా ఉండేది. పట్టుపట్టి పంపిస్తూనే ఉన్నారు. పరీక్షల ఫీజులకి డబ్బు ఇస్తూనే ఉండేవారు.

కొన్ని సార్లు పరీక్ష ఫీజు కట్టేవారే కాదుట నాన్న. ఆ ఫీజుని ఎవరో కుర్రాళ్ళకి ఇచ్చేసేవారుట. కొన్ని సార్లు ఫీజు కట్టినా పరీక్ష రాసేవారు కాదుట. ఎప్పుడైనా తప్పక రాయాల్సి వచ్చినా చదివే వారు కాదుట. ఫలితం తెలిసిందే.

అదంతా భరించారు తాత.

ఇవన్నీ నాకై నాకు తెలిసిన విషయాలు కావు. నాన్న గురించి విన్నవి. విన్నప్పుడు నాన్నెందుకలా ఉండేవారని అనిపించేది. ఐతే ఈ రోజు అదేం చిన్నతనంగా అనిపించడంలేదు. కొందరు కొన్నింటికోసం పుడతారు. నాన్న డిగ్రీలకోసం పుట్టలేదు. సాహిత్యం కోసం పుట్టారు. అటువంటి నాన్నని తీసికెళ్ళి చదువు చట్రంలో పెడితే అందులో ఇమడగలరా?

స్కూళ్ళకీ, కాలేజీలకీ కట్టుబడే మనిషి కాదు నాన్న. క్లాసులకి వెళ్ళడం, పరీక్షలకి చదవడం నాన్నకి కుదిరే పనులు కావు.

పరీక్షల రిజల్టొస్తుందని ఇంట్లో వాళ్ళు ఎదురు చూస్తోంటే – నాన్న ఈసారీ గోరిగేసిందని నవ్వుకుంటూ ఇంటికి వచ్చేవారుట. అత్త చెప్పేది. నాన్న నవ్వుని నేను ఊహించుకోగలను. లోకం పట్టని నవ్వు. లోకం నవ్వుతుందన్న బెంగే లేని అమాయకపు నవ్వు. తాత అసలు ఏమీ అనేవారే కాదుట. మామ్మ ఏడ్చేదిట. చివరికి తాత పట్టుదలే గెల్చింది. కొన్నేళ్ళయ్యాక నాన్నకి విసుగెత్తిందో – నాన్నలో మార్పొచ్చిందో – ఫీజు కట్టి, సరిగ్గా చదువుకుని, బాగా పరీక్ష రాసి, ఇంటర్ పాసయ్యారు. పరీక్షలో గెలిచి, తాత సహనం ముందు ఓడిపోయారు.

తాత అంత పట్టుపట్టి నాన్నని చదివించడం వల్లే వాడికి రేడియోలో ఉద్యోగం వచ్చిందీ – అదే వాడి జీవితానికి అన్ని రకాలుగానూ మంచి చేసిందీ – అని అత్త అంటూనే ఉండేది.

ఎవరి జీవితం ఎప్పుడు ఎలా ఉంటుందో చెప్పడం కష్టం. ఎవరివల్ల, ఎందువల్ల జీవితం ఎత్తులకి ఎగురుతుందో లోతులకి దిగుతుందో తెలియదు. ఐతే ఏం జరిగినా కార్యకారణాలని వెతుక్కోడం మానవసహజం. అలా వెతుకుతూ పోతే – అత్త చెప్పింది నిజం. ఉద్యోగమే లేకపోతే – అదీ రేడియో ఉద్యోగం కాకపోతే నాన్న జీవితం ఎలా ఉండేదో.

నాన్న విజయానికి కారణాలు చూస్తే – అందులో తాత పేరు తప్పకుండా ఉండాలి. నాన్నకి నాన్న గానే కాదు. నాన్నని పట్టభద్రుణ్ణి చేసిన పట్టుదల మనిషిగా.

ఆయనపరంగా చూస్తే – ఆయన ఎంత బాధపడి ఉంటారో. కొడుకు ప్రయోజకుడు కావాలని కన్నతండ్రి ఎంత తాపత్రయపడుతాడో. ఆయన అదంతా పడుంటారు. ఆయన కళ్ళెదురుగా కొడుకు జీవితాన్ని పాడు చేసుకుంటున్నాడేమో అని ఎంత మథనపడుంటారో. ఐనా తను అనుకున్నది వదల్లేదు.

నాన్నంత మొండిగా ఉంటోంటే తాత నాన్నని కొట్టలేదా అని అడిగితే – కొట్టడం కాదు తిట్టను కూడా తిట్ట లేదు – మాట్లాడేవారు కాదంతే – అని అనేది అత్త. అని ఆయన నాన్నని కొట్టింది ఒక్కసారే. అది చదువు గురించి కాదు అని నాన్న గురించి ఓ కథ చెప్పేది.

చదువుతున్న రోజుల్లో నాన్న సిగరెట్టు కాలుస్తున్నట్లు ఎవరో తాతకి చెప్పారుట. ఇంటికొచ్చి సిగరెట్లు కాలుస్తున్నావా అని తాత అడిగారుట. నాన్న ఎవడు చెప్పాడు? అని అడిగారుట. అప్పుడు కోపం పట్టలేక ఉయ్యాలకి వేసే గొలుసుతో కొట్టారుట నాన్నని.

తర్వాత ఎందుకు కొట్టానో చెప్తూ – వాడు చదవనందుకు వాణ్ణి ఏమీ అనడంలేదు. సిగరెట్లు కాలుస్తున్నావా అని అడిగినప్పుడు కూడా విషయం తెలుసుకుని కాలుస్తోంటే మానెయ్యమని మందలిద్దామనే అడిగాను. కానీ వాడు ఎవడు చెప్పాడు అని చెప్పినవారిని అవమానించాడు. ఆ చెప్పిన ఆయన ఎంత పెద్దమనిషో వాడికి తెలుసా? అని అన్నారుట.

అప్పటికే నానకి విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి అనుకరణగా మాటలో పెళుసు అలవడిందేమో!?

అయితే నాకు తెలిసిన దగ్గర నుండీ నాన్న వాళ్ళ నాన్న ముందు నిలబడి మాట్లాడేవారు కాదు, ఆయన ముందు సిగరెట్టు కాల్చేవారూ కాదు.

ఈ వ్యాసాల ఆడియోలు ఇక్కడ వినవచ్చుః Link to Audios

మా వెబ్ సైట్స్ - ushasri.com, drgayatridevi.com

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments